2026/261

2.2.2026 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2026/261 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 26 януари 2026 година

за постепенно прекратяване на вноса на руски природен газ и за подготвяне на постепенното прекратяване на вноса на руски нефт, за подобряване на мониторинга на възможната енергийна зависимост и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1938

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 194, параграф 2 и член 207 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ([1]),

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ([2]),

като имат предвид, че:

(1) Незаконното пълномащабно нахлуване на Руската федерация в Украйна през февруари 2022 г. разкри драматичните последици от съществуващата зависимост от руския природен газ за пазарите и сигурността. Затова във Версайската декларация от 11 март 2022 г. държавните и правителствените ръководители се споразумяха за постепенно намаляване и в крайна сметка пълно премахване на зависимостта от руски енергийни ресурси. В своето съобщение REPowerEU от 8 март 2022 г., озаглавено „REPowerEU: Съвместни европейски действия за по-сигурна и устойчива енергия на достъпни цени“, и в съобщението си от 18 май 2022 г. относно плана REPowerEU Комисията предложи конкретни мерки, за да се осигури възможност за пълната диверсификация, чрез която да се избегне вносът на енергийни ресурси от Русия по безопасен, финансово достъпен и устойчив начин. Оттогава бе постигнат значителен напредък в процеса на диверсифициране на доставките на газ от източници, различни от Руската федерация. Тъй като оставащите количества въвеждан в Съюза руски природен газ все още са значителни, в своето съобщение от 6 май 2025 г. относно пътната карта REPowerEU за прекратяване на вноса на енергийни ресурси от Русия (наричана по-нататък „пътната карта REPowerEU“) Комисията обяви законодателно предложение за пълно прекратяване на вноса на руски газ и за подобряване на съществуващата рамка за справяне с енергийната зависимост. За да се гарантира енергийната сигурност и устойчивост на Съюза, е спешно и стратегически необходимо да се обърне внимание на всички оставащи случаи на енергийна зависимост, посочени в пътната карта REPowerEU.

(2) Многобройните примери за необявени и необосновани намаления и прекъсвания на доставките още преди пълномащабното нахлуване в Украйна, както и използването оттогава насам на енергията като оръжие от страна на Руската федерация показват, че Руската федерация систематично използва съществуващата зависимост от доставки на руски газ като политическо оръжие с цел нанасяне на вреда на икономиката на Съюза. Това доведе до сериозни отрицателни последици за държавите членки и икономическата сигурност на Съюза, за стабилността на единния пазар, за потребителите и за конкурентоспособността на Съюза като цяло. Поради това Съюзът вече не може да счита Руската федерация и нейните енергийни дружества за надеждни енергийни търговски партньори.

([1]) Становище от 18 септември 2025 г. (все още непубликувано в Официален вестник).
([2]) Позиция на Европейския парламент от 17 декември 2025 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 26 януари 2026 г.

(3) През януари 2006 г. Руската федерация спря доставките си на природен газ за някои държави от Югоизточна и Централна Европа по време на период на застудяване, като това доведе до повишаване на цените и причини или заплашваше да причини вреди на гражданите. На 6 януари 2009 г. Руската федерация отново напълно прекъсна транзита на газ през Украйна, което засегна 18 държави членки, по-специално тези от Централна и Източна Европа. Това прекъсване на доставките доведе до сериозни смущения на пазарите на газ в региона и в целия Съюз. За някои държави членки нямаше никакво снабдяване в продължение на почти 14 дни, поради което отоплението в училищата и заводите трябваше да бъде трайно преустановено, което наложи тези държави членки да обявят извънредно положение. През 2014 г. Руската федерация нахлу в Крим и незаконно го анексира, иззе украинските мощности за производство на газ в Крим и намали доставките на газ за няколко държави членки, които бяха обявили, че ще снабдяват Украйна с газ, което от своя страна доведе до смущения на пазара и повишаване на цените и накърни икономическата сигурност. Контролираният от Руската федерация монополен износител „Газпром“ бе обект на няколко разследвания от страна на Комисията за възможно нарушаване на правилата на Съюза в областта на конкуренцията и впоследствие промени поведението си на пазара като реакция на опасенията на Комисията във връзка с конкуренцията. В няколко случая разглежданите въпроси в областта на конкуренцията се отнасяха до т.нар. „териториални ограничения“ в договорите на „Газпром“ за доставка на газ, с които се забранява препродажбата на газ извън държавата на местоназначение, както и до доказателства, че „Газпром“ е участвал в нелоялни практики на ценообразуване и е обвързвал енергийните доставки с политически отстъпки, като участието в руски проекти за изграждане на тръбопроводи или придобиване на контрол върху енергийни активи на Съюза.

(4) Непредизвиканата и неоправдана агресивна война на Руската федерация срещу Украйна от февруари 2022 г. и последвалото използване като оръжие на намаляването на доставките на газ във връзка с манипулирането на пазарите чрез умишлени прекъсвания на газовите потоци разкриха редица уязвими места и зависимост на Съюза и неговите държави членки, като имат явен потенциал да окажат пряко и сериозно въздействие върху функционирането на пазара на газ на Съюза, икономиката на Съюза и неговите основни интереси в областта на сигурността, както и потенциал да причинят преки вреди на гражданите на Съюза, тъй като прекъсванията на енергийните доставки могат да навредят на здравето и живота на гражданите. Доказателствата сочат, че контролираното от държавата дружество „Газпром“ умишлено е манипулирало енергийните пазари в Съюза с цел повишаване на цените на енергията. Контролираните от „Газпром“ големи подземни хранилища в Съюза бяха запълнени на безпрецедентно ниски равнища, а руските дружества намалиха продажбите си в газовите центрове в Съюза и напълно преустановиха използването на собствената си платформа за продажби преди нахлуването, което засегна краткосрочните пазари и влоши и без това затрудненото положение с доставките след незаконното нашествие на Руската федерация в Украйна. От март 2022 г. Руската федерация систематично спира или намалява доставките на природен газ за държавите членки, което води до значителни смущения на пазара на газ в Съюза. Това засегна по-специално доставките за Съюза чрез газопровода „Ямал“, доставките за Финландия, както и газопровода „Северен поток 1“, като в този случай „Газпром“ първоначално намали потоците и в крайна сметка преустанови изцяло доставките по газопровода.

(5) Използването на доставките на газ и манипулирането на пазара като оръжие от страна на Руската федерация чрез умишлени прекъсвания на газовите потоци доведе до внезапно и рязко покачване на цените на енергията в Съюза, с което доведе до безпрецедентни нива на цените през 2022 г. — до осем пъти над средните стойности за предходните години. Произтичащата от това необходимост от намиране на алтернативни източници на доставки на газ, от промяна на маршрутите за доставка, от запълване на хранилищата за зимата и от намиране на решения на проблемите, свързани с претоварването на газовата инфраструктура на Съюза, допълнително допринесе за голямата нестабилност на цените и безпрецедентното им покачване през 2022 г.

(6) Изключително високите цени на газа предизвикаха повишаване на цените на електроенергията и увеличение на цените на други енергийни продукти, което доведе до трайно висока инфлация. Причинената от високите цени на енергията и нестабилността дълбока икономическа криза с отрицателен растеж в много държави членки застраши икономиката на Съюза, намали покупателната способност на потребителите и повиши производствените разходи, с което породи рискове за социалното сближаване и стабилност и дори за живота и здравето на хората. Прекъсванията на доставките също така доведоха до много сериозни проблеми, свързани със сигурността на енергийните доставки в Съюза, и принудиха 11 държави членки да обявят ниво на опасност по отношение на енергоизточниците съгласно Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета ([3]). Като се възползва от зависимостта на Съюза по време на тази криза, с манипулациите си на пазара Руската федерация постигна рекордно високи печалби от останалата търговия с енергия с Европа, като приходите от износа на газ през 2024 г. въпреки обстоятелствата бяха в размер на 15 милиарда евро. Тези приходи биха могли да се използват за финансиране на допълнителни икономически атаки срещу Съюза, които подкопават икономическата сигурност. Те биха могли да се използват и за финансиране на агресивната война срещу Украйна, която представлява сериозна заплаха за политическата и икономическата стабилност в Европа.

([3]) Регламент (ЕС) 2017/1938 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2017 г. относно мерките за гарантиране на сигурността на доставките на газ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 994/2010 (ОВ L 280, 28.10.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

(7) Неотдавнашната криза доказа, че надеждните търговски отношения с партньорите — доставчици на енергийни продукти, са от решаващо значение за запазване на стабилността на пазара и за защита на живота и здравето на хората, както и на основните интереси на Съюза в областта на сигурността, по-специално поради факта, че Съюзът зависи до голяма степен от вноса на енергия от трети държави. Запазването на енергийните доставки от Руската федерация би изложило Съюза на непрекъснати икономически рискове и рискове за сигурността; това по-скоро би понижило, а не повишило сигурността на енергийните доставки. Дори зависимостта от по-малки обеми на внос на руски газ, при злоупотреба от страна на Руската федерация може значително да наруши динамиката на цените, макар и само временно, и да доведе до смущения във функционирането на енергийните пазари, по-специално в регионите, които все още разчитат в голяма степен на вноса от Руската федерация. Предвид дългогодишния и последователно прилаган модел на манипулиране на пазара и прекъсвания на доставките, както и на факта, че правителството на Руската федерация последователно използва търговията с газ като оръжие за постигането на политически, вместо на търговски цели, е целесъобразно да се вземат правно обвързващи мерки за премахване на всички оставащи уязвими места на Съюза, произтичащи от зависимостта от вноса на природен газ от Руската федерация както по тръбопроводи (наричан по-нататък „пренасян по тръбопроводи газ“), така и на втечнен природен газ (ВПГ).

(8) Ограниченията за международните сделки, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие с външната дейност на Съюза в други области съгласно изискванията на член 21, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Отношенията между Съюза и Руската федерация се влошиха значително през последните години, и по-специално от 2022 г. насам. Това влошаване на отношенията се дължи на грубото незачитане от страна на Руската федерация на международното право, и по-специално на непредизвиканата и неоправдана агресивна война срещу Украйна. От юли 2014 г. насам Съюзът постепенно налага ограничителни мерки върху търговията с Руската федерация в отговор на действията на Руската федерация спрямо Украйна. Въз основа на изключенията, приложими съгласно Споразумението за създаване на Световната търговска организация, и по-специално на член XXI от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. (т.нар. „изключения във връзка със сигурността“) и сходни изключения съгласно Споразумението за партньорство и сътрудничество с Руската федерация, Съюзът има право да не предоставя на внасяните от Руската федерация стоки предимствата, предоставяни на внасяни от други държави сходни продукти (т. нар. „третиране като най-облагодетелствана нация“). Поради това няма пречка Съюзът да наложи забрани или ограничения за вноса на стоки от Руската федерация, ако сметне, че такива мерки, взети по време на продължаващата извънредна ситуация в международните отношения между Съюза и Руската федерация, са необходими за защитата на основните интереси на Съюза в областта на сигурността.

(9) Диверсифицирането на вноса на ВПГ е от съществено значение за укрепването и поддържането на енергийната сигурност в рамките на Съюза. За да се предотврати рискът дългосрочното резервиране на капацитет на терминалите за ВПГ от страна на руски дружества да бъде използвано за възпрепятстване на вноса от алтернативни източници чрез практики на презапасяване с капацитет, като например практики за резервиране на капацитет за втечняване или съхранение, без те действително да се използват, или с цел да възпрепятстват конкурентите да използват инфраструктурата, регулаторните органи и органите за защита на конкуренцията трябва да използват пълноценно, когато това е целесъобразно, надеждните правни инструменти, които са на разположение съгласно правото на Съюза и националното право в областта на енергетиката и конкуренцията. Когато митническите органи установят рискове за безопасността или сигурността, произтичащи от руския газ преди въвеждането му на митническата територия на Съюза, те следва да използват разпоредбите относно управлението на риска в Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) (наричан по-нататък „Митническият кодекс на Съюза“), за да се избегнат подобни рискове.

(10) Комисията направи внимателна оценка на въздействието върху Съюза и неговите държави членки на евентуалната забрана за внос на природен газ от Руската федерация. Всъщност от 2022 г. насам бяха проведени подготвителни дейности и публикувани няколко подробни анализа на последиците от постепенното пълно прекратяване на използването на руски газ, като Комисията има също така възможност да използва и резултатите от множество консултации със заинтересовани страни, външни експерти и агенции, както и на проучвания за последиците от постепенното прекратяване на използването на руски газ. Анализът на Комисията показа, че постепенното прекратяване на вноса на руски природен газ, ако бъде проведено поетапно, по координиран и добре подготвен начин и в дух на солидарност, вероятно ще окаже ограничено въздействие върху цените на енергията в Съюза и няма да застраши, а ще повиши сигурността на неговите енергийни доставки поради факта, че един ненадежден търговски партньор е напуснал пазарите на Съюза. Както е посочено в пътната карта REPowerEU, изпълнението на плана REPowerEU вече намали зависимостта на Съюза от доставките от Руската федерация, например чрез въвеждане на мерки за намаляване на търсенето на газ или за ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници, както и чрез активна подкрепа за диверсификацията на енергийните доставки и укрепване на преговорната мощ на Съюза посредством съвместно закупуване на газ. Оценката на въздействието показа също така, че чрез предварителното координиране на политиките за диверсификация може да се избегне вредното въздействие върху цените или доставките.

([4]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

(11) Настоящият регламент е напълно съвместим със стратегията на Съюза за намаляване на зависимостта му от вноса на изкопаеми горива чрез засилване на декарбонизацията и бързо увеличаване на произведената на местно равнище чиста енергия. Както е посочено в пътната карта REPowerEU, изпълнението на плана REPowerEU вече доведе до значително намаляване с над 60 милиарда кубични метра годишно на вноса на газ в периода 2022—2024 г., което позволи на Съюза да намали зависимостта си от доставките от Руската федерация. Допълнително намаляване на зависимостта би било възможно чрез мерки за намаляване на търсенето на газ, повишаване на енергийната ефективност или ускоряване на екологичния преход чрез ускорено внедряване на мощности за производство на вятърна и слънчева енергия, което значително би увеличило дела на възобновяемите енергийни източници в енергийния микс, както и чрез активна подкрепа за диверсификацията на енергийните доставки и укрепване на преговорната мощ на Съюза посредством съвместно закупуване на газ. Освен това пълното осъществяване на енергийния преход, неотдавнашният план за действие за енергия на достъпни цени и други мерки, по-специално инвестициите в производството на нисковъглеродни алтернативи за енергоемки продукти като торовете, се очаква да позволят замяната на до 100 милиарда кубични метра природен газ до 2030 г. Тези комбинирани усилия ще укрепят устойчивостта, конкурентоспособността и отворената стратегическа автономност на Съюза, ще подпомогнат промишлеността, МСП и гражданите в Европа и ще улеснят постепенното прекратяване на вноса на газ от Руската федерация.

(12) В съответствие с Версайската декларация и съобщението за REPowerEU голям брой вносители на газ вече прекратиха или значително намалиха доставките си на газ от Руската федерация. Както е посочено в оценката на въздействията, използването на оставащите количества газ по съществуващите договори за доставка може постепенно да бъде прекратено без значително икономическо въздействие или рискове за сигурността на доставките поради наличието на достатъчно алтернативни доставчици на световния пазар на газ, добре взаимосвързания пазар на газ в Съюза и наличието на достатъчна инфраструктура за внос. Свързаните с това мерки трябва да бъдат в съответствие с действащата в момента рамка на Съюза в областта на енергетиката.

(13) В някои случаи товарите с ВПГ пренасят произведен в различни държави газ, който се смесва. Поради това забраната за внос на природен газ от Руската федерация следва да се прилага и за количествата газ в произведените в Руската федерация товари от такъв вид. Когато вносителите могат недвусмислено да документират съответните дялове на ВПГ, произведени извън Руската федерация, следва да е възможен вносът на количествата различен от руски ВПГ, съдържащи се в товар с ВПГ.

(14) Краткосрочните договори за доставка се отнасят за по-малки количества в сравнение с големите дългосрочни договори за доставка, които вносителите имат с руски дружества, и при всички случаи изтичането на срока на действие на съществуващите краткосрочни договори за доставка ще е предстоящо, когато настоящият регламент влезе в сила. Съответно рискът за икономическата сигурност, произтичащ от съществуващите краткосрочни договори за доставка, изглежда малък. Поради това е целесъобразно съществуващите краткосрочни договори за доставка да бъдат освободени от изискването за незабавно прилагане на забраната за внос, като се предвиди възможност за преходен период до 25 април 2026 г. за вноса на ВПГ, като се вземе предвид член 3са от Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета ([5]), и до 17 юни 2026 г. за пренасяния по тръбопроводи газ.

(15) Вносителите с дългосрочни договори за доставка вероятно се нуждаят от повече време, за да намерят алтернативни маршрути и източници за доставка, отколкото титулярите на краткосрочни договори, поради обстоятелството, че дългосрочните договори за доставка обикновено се отнасят за значително по-големи количества във времето, отколкото краткосрочните договори за доставка. Поради това следва да се въведе преходен период във връзка със забраната за внос на газ за съществуващи дългосрочни договори за доставка, за да се осигури на титулярите по дългосрочни договори достатъчно време за доставка да диверсифицират доставките си по организиран начин. Въпреки че ВПГ може да се закупи от доставчици в целия свят и клиентите на ВПГ обикновено не са изправени пред физически пречки при преминаването към алтернативни доставчици на световния пазар на ВПГ, диверсификацията за клиентите на газ, пренасян по газопроводи, особено в държави без инфраструктура за ВПГ, може да бъде по-сложна. Поради това следва да се предвиди по-дълъг преходен период за доставките на газ по съществуващи дългосрочни договори за доставка на газ, пренасян по газопроводи.

(16) Възникват конкретни ситуации, в които държава, която понастоящем все още се снабдява чрез съществуващи дългосрочни договори за доставка на руски газ, пренасян по тръбопроводи, е конкретно засегната от неотдавнашните промени на маршрутите за доставка от страна на Руската федерация, което води до отпадане на възможността за внос на газ по посочените маршрути за доставка, поради наличието на ограничени алтернативни маршрути или липсата на такива маршрути за пренос на договорения газ до тази държава. За да се коригира тази ситуация, доставчиците от други държави членки понастоящем осигуряват доставката на пренасян по тръбопроводи газ съгласно краткосрочни договори за доставка с доставчици от Руската федерация чрез точки на междусистемно свързване, които не са претоварени. Поради тази много специфична ситуация и за да им се осигури достатъчно време да намерят нови доставчици, следва да се прилага по-дълъг преходен период и за краткосрочните договори за доставка с доставчици от Руската федерация, които се използват за доставка на държавите без излаз на море, засегнати от промените в маршрутите за доставка на руски газ.

([5]) Регламент (ЕС) № 833/2014 на Съвета от 31 юли 2014 г. относно ограничителни мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ОВ L 229, 31.7.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/833/oj).

(17) Въпреки че изглежда обосновано съществуващите „заварени“ договори за доставка да бъдат освободени от изискването за незабавно прилагане на забраната за внос на руски газ, не всички договори, сключени преди влизането в сила на настоящия регламент, следва да се ползват от такова временно освобождаване. На практика временното освобождаване на всички съществуващи договори за доставка от забраната може да е породило стимул за руските доставчици да използват времето между публикуването на предложението на Комисията за настоящия регламент и влизането в сила на забраната за увеличаване на текущите доставки, като сключат нови договори или увеличат количествата чрез изменение на съществуващите договори за доставка, или използват възможностите за гъвкавост в рамките на тези договори. За да се гарантира, че вносът от Руската федерация намалява, а не се увеличава в резултат на забраната, настоящият регламент не следва да доведе до ползи за дружествата, сключили нови договори за внос на руски газ във времето между публикуването на предложението на Комисията за настоящия регламент и влизането в сила на забраната, като се предвиди преходен период и за тях. В действителност държавните и правителствените ръководители още през март 2022 г. поеха ангажимент за постепенно прекратяване на руските доставки на газ и Комисията доразви този ангажимент, като предложи стратегията REPowerEU, плана REPowerEU и пътната карта REPowerEU. Най-късно към датата публикуването на предложението за настоящия регламент вече не би било целесъобразно сключените след тази дата договори да се считат за „заварени“ договори. Поради това за договорите, сключени след 17 юни 2025 г., не следва да се прилагат извънредните преходни разпоредби относно съществуващите краткосрочни и дългосрочни договори за доставка.

(18) За да се избегне увеличаване на предвидените в съществуващите договори за доставка обеми на вноса, измененията на тези договори следва да се считат за нови договори за целите на настоящия регламент, а преходният период не следва да се прилага спрямо увеличенията на обема на вноса чрез използване на договорни възможности за гъвкавост. Следва да се предвидят изключения за някои случаи на необходими изменения на съществуващи договори за доставка, при условие че чрез тях не се увеличават договорените количества или времето на доставка. Промените в цените, произтичащи от индексация, която вече е предвидена в съществуващите договори за доставка, не представляват изменение на съществуващи договори за доставка.

(19) С настоящия регламент се създава ясна правна забрана за вноса на руски природен газ, която представлява суверенен акт на Съюза извън контрола на вносителите на газ, обявяващ вноса на природен газ от Руската федерация за незаконен, с пряко правно действие и без никаква свобода на преценка от страна на държавите членки по отношение на неговото прилагане.

(20) За разлика от други стоки, природният газ е хомогенна стока, която се търгува в големи количества и често се препродава многократно между търговците на едро. Като се има предвид особената сложност на проследяването на произхода на природния газ и обстоятелството, че руските доставчици могат да се опитат да заобиколят настоящия регламент, например чрез продажби чрез посредници, чрез претоварване или чрез пренос през други държави, в настоящия регламент следва да се предвиди ефективна рамка за избягване на заобикалянето на забраната. За тази цел компетентните органи следва да имат възможност да предприемат необходимите действия, за да установят дали доставките на природен газ от Руската федерация се въвеждат на митническата територия на Съюза чрез схеми, създадени с цел заобикаляне на настоящия регламент. Когато преценяват дали природният газ да бъде допуснат за свободно обращение в Съюза, митническите органи не следва да се основават единствено на информацията, предоставена в митническата декларация, но и да имат право, въз основа на друга съответна информация, да преценяват, когато сметнат за уместно, дали дадена стока, въведена в Съюза, действително е предназначена за допускане в свободно обращение. Настоящият регламент следва също така да изисква установяването на държавата на производство и веригата на доставки на внасяния в Съюза природен газ.

(21) Вносители на природен газ следва да бъдат задължени да предоставят на органите цялата информация, необходима за установяване на държавата на производство на внасяния в Съюза природен газ и за определяне на това дали внесеният газ попада в обхвата на общата забрана или на някое от изключенията от нея. Понятието „произход“ съгласно митническото право на Съюза невинаги позволява да бъде определена държавата на производство на внасяния газ, например ако газът е бил преработен (например втечнен или регазифициран) след напускане на Руската федерация. Поради това настоящият регламент следва да обхваща и случаите, в които, съгласно митническото право на Съюза, държавата на „произход“ е различна от държавата на производство на газа, и следва да предвиди механизъм за проверка дали природният газ е добит или втечнен в Руската федерация. Забраната следва да се прилага за целия газ, който преди внасянето му в Съюза е бил изнесен от Руската федерация пряко от Русия към Съюза или непряко — чрез износ през трета държава, с изключение на случаите на транзитно преминаване.

(22) Поради специфичните характеристики на пренасяния по тръбопроводи газ и ВПГ и за да се даде възможност за безпрепятствен процес на проверка на държавата на производство и условията за евентуално временно освобождаване преди газът да бъде въведен на митническата територия на Съюза, следва да се предвиди процедура за предварително разрешение. При липса на разрешение вносът следва да бъде отказван. Разрешаващите органи и — когато е приложимо — митническите органи следва да бъдат предварително информирани за планирания внос в Съюза и следва да им бъде предоставена информацията, която е необходима, за да се провери държавата на производство и да се установи изпълнението на условията за временно освобождаване съгласно настоящия регламент. Въпреки че разрешаващите органи следва да се стремят да издадат разрешение в рамките на периода между подаването на информация от вносителя и планираното въвеждане на митническата територия на Съюза, за да се улесни вносът на газ в Съюза, те следва да могат да вземат решение и на по-късен етап, по-специално, когато има съмнения във връзка с предоставената информация. Предварителното разрешение следва да не засяга съществуващите правомощия за правоприлагане на митническите органи. Вносът на природен газ от държави — производителки на газ, следва да бъде освободен от това задължение, ако Съюзът е внасял значителни количества от тези държави в миналото и ако тези държави са доказали нежеланието си да подкрепят руския газов сектор чрез забрана на вноса на руски газ или чрез ограничителни мерки, насочени към руската газова инфраструктура, руски газови дружества или лица, управляващи такива дружества, или ако тези държави не разполагат с необходимата инфраструктура за внос на природен газ по тръбопроводи или ВПГ. Комисията следва да изготви списък на тези държави и да го актуализира съответно.

(23) Разрешаващите органи и — когато е приложимо — митническите органи следва да могат да изискват цялата информация, необходима за оценка на законността на вноса. Те следва също така да могат да разчитат на информация от други източници. Тъй като договорните условия, определящи елементите, които са от значение за оценката, често са с висока степен на сложност, органите следва да бъдат оправомощени да изискват от вносителите подробна информация за договора, включително целите договори за доставка, когато това е необходимо, за да се разбере контекстът на определени условия или препратки към други договорни разпоредби. Настоящият регламент следва да включва правила за осигуряване на ефективна защита на търговските тайни на засегнатите предприятия.

(24) Когато упражняват правомощията си разрешаващите органи и митническите органи следва да съсредоточат върху упражняването на тези правомощия в точките на междусистемно свързване, съоръженията за ВПГ или транзитните тръбопроводи, където рискът от заобикаляне е висок. При преноса на нефт се наблюдават практики на използване на така наречения „сенчест флот“ за заобикаляне на ограничителните мерки, което също би могло да породи рискове за вноса на ВПГ, като така възпрепятства постигането на целите на настоящия регламент. В тясно сътрудничество помежду си органите следва, когато е необходимо, да адаптират своите приоритети в областта на правоприлагането, за да се справят с възможни практики на заобикаляне, установени по време на прилагането на настоящия регламент. Комисията следва също така постоянно да наблюдава потоците от руски природен газ, преминаващи транзитно през трети държави.

(25) Части от руската инфраструктура за пренос на газ са пряко свързани със Съюза, а някои транзитни газопроводи, свързващи Руската федерация със Съюза, преминават през трети държави, без понастоящем да имат входни точки между Руската федерация и Съюза. Поради това следва да се приеме, че природният газ, внасян в Съюза през граници, междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване между Руската федерация и Съюза, Беларус и Съюза, както и природен газ, получаван през тръбопроводи като например „Турски поток“ в точката на междусистемно свързване „Странджа 2/Малкочлар“, е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея. Следва да се извършват стриктни проверки, когато се твърди, че природният газ, достигащ до тези граници, междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване, е под режим транзит през Руската федерация. Руската федерация е основен износител на газ и в миналото не е имала голямо значение като транзитна държава на газ поради редица фактори, като например липсата на инфраструктура за регазификация, организацията на търговията с газ в Руската федерация чрез монопол върху износа на газ по тръбопроводи, бизнес моделите на руските газови дружества, които не се основават на организирането на транзит, и географското местоположение на Руската федерация. Поради това и предвид стимулите за руските доставчици да заобикалят забраната за внос, митническите органи следва да откажат вноса на количества природен газ, за които се твърди, че са в транзит, освен в случаите, когато могат да бъдат представени недвусмислени доказателства, с които се установява, че съответният газ е преминал транзитно през Руската федерация и че държавата му на производство не е Руската федерация. Тези доказателства следва да бъдат представени на разрешаващите органи достатъчно рано, за да се даде възможност за проследяване на внасяния газ до мястото на производство, и не по-късно от един месец преди въвеждането на митническата територия на Съюза.

(26) Точката на междусистемно свързване „Странджа 1“ свързва Съюза с тръбопроводна система, по която се пренася не само газ от Република Азербайджан или Република Турция, но и значителни количества газ от Руската федерация. Поради това следва да се изисква представянето на недвусмислени доказателства, с които се установява, че държавата на производство не е Руската федерация, и на органите следва да се предостави достатъчно време за проверка, за да се гарантира, че внасяният през точката за междусистемно свързване „Странджа 1“ газ не е с произход от Руската федерация или че не се изнася, пряко или непряко, от нея. Същото равнище на контрол следва да се прилага, ако в бъдеще други точки на междусистемно свързване бъдат свързани с тръбопроводни системи, по които се извършва пренос на значителни количества руски газ.

(27) Освен това значителни количества природен газ биха могли също така да бъдат въвеждани в Съюза под режим транзит. С оглед на строгите правила за мониторинг на вноса на газ, като например предварителното разрешение, не се прилагат за газ, преминаващ през Съюза под режим транзит или съхраняван съгласно правилата за митническо складиране, е целесъобразно да се предвидят специфични мерки за защита под формата на режим за мониторинг на транзита, който дава възможност на митническите органи да наблюдават газовите потоци под режим транзит, за да се гарантира, че природният газ, който преминава през Съюза под режим транзит, впоследствие не се допуска за свободно обращение в Съюза. Когато оператори от трети държави съхраняват газ на временно складиране или под режим транзит или режим митническо складиране съгласно Митническия кодекс на Съюза, държавите членки следва да разполагат с подходящи механизми за мониторинг и правоприлагане, за да гарантират, че използването на хранилищата на Съюза от страна на трети държави не поражда риск за националната или регионалната сигурност на доставките и за изпълнението на задълженията за съхранение, и да предоставят съответната информация на Комисията.

(28) В съответствие с принципа на лоялно сътрудничество разрешаващите органи, митническите органи, регулаторните органи, компетентните органи, Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) и Комисията следва да си сътрудничат с цел прилагане на разпоредбите на настоящия регламент и обмен на съответната информация, по-специално по отношение на оценката във връзка с временни освобождавания, с които се позволява внос на руски природен газ след датата на влизане в сила на настоящия регламент. Митническите органи, регулаторните органи, компетентните органи и ACER следва да разполагат с необходимите инструменти и бази данни, за да гарантират че съответната информация може да бъде обменяна между националните органи и органите в различните държави членки, когато това е необходимо. ACER следва да допринася със своя експертен опит за процеса по мониторинг на прилагането на настоящия регламент. За да се улесни създаването на необходимите оперативно съвместими съвместни информационни системи, Комисията и държавите членки следва да могат да проучат възможностите за използване на наличния бюджет по създадения с Регламент (ЕС) 2021/1149 на Европейския парламент и на Съвета [6] фонд „Вътрешна сигурност“. Митническите органи следва ежемесечно да предоставят актуална информация на регулаторните органи, компетентните органи и Комисията за ключовите елементи, свързани с промените във вноса на руски газ, като количествата, внасяни по дългосрочни или краткосрочни договори за доставка, входните точки или договорните партньори. Комисията следва да включи тази информация, когато е уместно, в доклада относно прилагането на настоящия регламент. Комисията следва също така да извърши оценка на ефективността на обмена на информация и сътрудничеството между съответните органи и когато е целесъобразно, да включи препоръки за подобряването на обмена на информация и сътрудничеството.

(29) Опитът с постепенното прекратяване на доставките на руски газ през Украйна показа, че добрата подготовка и координация в дух на солидарност могат да предотвратят възникването на смущения на пазара или на проблеми със сигурността на доставките, които е възможно да се появят в резултат от смяната на доставчиците на газ. За да се подготвят по координиран начин за пълното прекратяване на използването на руски газ и за да се осигури достатъчно време на пазара да предвиди свързаните с това промени без риск за сигурността на доставките на газ или значително въздействие върху цените на енергията, държавите членки следва да изготвят национални планове за диверсификация на доставките на природен газ и да ги представят на Комисията до 1 март 2026 г. Към тези планове следва да се прилагат правилата за професионална тайна и те следва да не се разкриват без съгласието на съответната държава членка. В тях следва да се опишат мерките, планирани на национално или регионално равнище за намаляване на търсенето, насърчаване на производството на енергия от възобновяеми източници и осигуряване на алтернативни доставки, както и да се набележат възможните технически, договорни или регулаторни пречки, които биха могли да усложнят процеса на диверсификация. Тъй като процесът на диверсификация може да налага координация на мерките на национално, регионално или съюзно равнище, Комисията следва да направи оценка на националните планове за диверсификация във връзка с природния газ, като разполага с възможността да отправи препоръки с предложения за адаптиране, когато е необходимо.

(30) При изготвянето на националните планове за диверсификация Комисията следва, по координиран начин и в дух на солидарност, да работи с държавите членки, по-специално в Централна и Югоизточна Европа, за установяване на алтернативни доставки на природен газ. В допълнение към подобряването на сигурността на доставките новите доставки биха могли също така да компенсират загубата на приходи чрез използване на съществуващата инфраструктура, която преди това е била използвана за пренос на руски газ.

(31) Във Версайската декларация държавните и правителствените ръководители се ангажираха да прекратят постепенно не само доставките на природен газ от Руската федерация, но и други енергийни доставки, по-специално доставките на нефт. При търговията с нефт със Съюза Руската федерация прилага практики, подобни на тези в областта на газа, при които в миналото използва газа като средство за упражняване на принуда и манипулиране, като за това свидетелстват например прекъсвания на доставките на нефт в миналото. Съществуващите отношения с Руската федерация в областта на доставките на нефт създават зависимост и рискове за сигурността в Съюза. За да се попречи на Руската федерация да използва износа на нефт за Съюза като инструмент за принуда, е от съществено значение да се подготви своевременно постепенно прекратяване и на вноса на нефт от Руската федерация. Въпреки че вече са въведени ограничителни мерки, за да се гарантира постепенното прекратяване на вноса на нефт от Руската федерация, и значителното намаляване на този внос, по-нататъшното постепенно прекратяване на използването на руски нефт може да налага конкретни подготвителни стъпки и координация със съседни държави.

[6] Регламент (ЕС) 2021/1149 на Европейския парламент и на Съвета от 7 юли 2021 г. за създаване на фонд „Вътрешна сигурност“ (ОВ L 251, 15.7.2021 г., стр. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1149/oj).

(32) Поради това държавите членки следва също така да изготвят национални планове за диверсификация във връзка със суровия нефт и нефтопродуктите, които следва да включват мерките, въведени и планирани на национално равнище, за да се гарантират прозрачността и проследяването на вноса на нефт от Руската федерация. Комисията следва да даде препоръки относно тези планове. Към тях следва да се прилагат правилата за професионална тайна и те следва да не се разкриват без съгласието на съответната държава членка. Комисията следва да продължи да се опитва да се справи с проблема с използването на т.нар. „сенчест флот“ за заобикаляне на ограничителните мерки на Съюза по отношение на нефта, по-специално като изпълнява действията, посочени пътната карта за REPowerEU.

(33) Опитът по време на газовата криза от 2022 г. и 2023 г. показа, че изчерпателната информация относно положението с доставките и възможната зависимост от тях е от решаващо значение за мониторинга на доставките на газ в Съюза. Поради това вносителите на руски газ, които използват предвидените в настоящия регламент преходни периоди, следва да представят на Комисията цялата информация, необходима за оценка на възможните рискове за търговията с газ. Когато това е необходимо, за да се разбере контекстът на определени условия или препратки към други разпоредби в договора, тази информация следва да включва основни параметри или дори пълния текст на отделни части от съответните договори за доставка на газ, с изключение на информацията за цените. При мониторинга на доставките на газ в Съюза Комисията следва също така да взема предвид информацията за вноса, предоставена от митническите органи, и информацията, включена в националните планове за диверсификация. Комисията следва редовно да информира Координационната група по природния газ, създадена с Регламент (ЕС) 2017/1938, относно процеса по постепенно прекратяване на използването на руски газ на равнището на Съюза и да представя годишен доклад относно постепенното прекратяване, който може да бъде придружен от конкретни препоръки и действия на Съюза за ускоряване на посочения процес.

(34) Държавите членки и Съюзът следва да си сътрудничат тясно при прилагането на настоящия регламент, включително по отношение на евентуални процедури за уреждане на спорове. Когато е приложимо, в регламенти (ЕС) № 1219/2012 ([7]) и (ЕС) № 912/2014 ([8]) на Европейския парламент и на Съвета се съдържат допълнителни условия и ред за сътрудничеството и разпределението между държавите членки и Съюза на финансовата отговорност, свързана с евентуални случаи на уреждане на спорове между инвеститор и държава във връзка с настоящия регламент.

(35) С оглед на неотдавнашната практика на Руската федерация едностранно да променя и възпрепятства провеждането на договорените съдебни и арбитражни производства, нито засегнатите лица, нито Съюзът и държавите членки могат да носят отговорност за съдебни решения, арбитражни решения или други съдебни решения, постановени в рамките на незаконни процедури и срещу които няма достъп до средства за правна защита пред съответната юрисдикция.

(36) Съюзът създаде стабилна правна рамка за гарантиране на сигурността на доставките на газ по всяко време и за координирано преодоляване на евентуални кризи в доставките, включително задължения за държавите членки да осигурят ефективна и оперативна солидарност със съседни държави, нуждаещи се от газ. Комисията следва постоянно да наблюдава развитието на пазарните рискове за доставките на газ, произтичащи от търговията с газ с Руската федерация на равнището на Съюза, на регионално равнище и на равнището на държавите членки. В случай на внезапна и значителна промяна, която сериозно застрашава сигурността на доставките за една или повече държави членки, и след обявяването на извънредна ситуация в съответствие с член 11 или 12 от Регламент (ЕС) 2017/1938, е целесъобразно на Комисията да бъде предоставено правомощието да предприеме необходимите спешни мерки, като приеме решение относно забраните за внос на природен газ или ВПГ, предвидени в настоящия регламент, в една или повече държави членки. В такава ситуация Комисията следва също така да може да спре прилагането на изискването за предварително разрешение преди въвеждането на предназначен за внос газ на митническата територия на Съюза, за да се улесни вноса на допълнителни количества в кратки срокове. Всяко такова спиране от страна на Комисията следва да бъде ограничено във времето, да не се предвижда за повече от 4 седмици наведнъж и да се удължава само ако условията за извънредната ситуация съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2017/1938 продължават да съществуват. Решението за изпълнение на Комисията следва да налага допълнителните условия, необходими да се гарантира, че всяко подобно спиране на прилагането е строго ограничено до реакция на заплахата и следва да допуска единствено краткосрочни договори. Комисията следва да информира Координационната група по природния газ и да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад, обосноваващ спирането и всяко негово удължаване, и следва да наблюдава отблизо прилагането на всяко такова спиране.

([7]) Регламент (ЕС) № 1219/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. за установяване на преходни разпоредби за двустранните инвестиционни споразумения между държавите членки и трети държави (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/1219/oj).

([8]) Регламент (ЕС) № 912/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за създаване на рамка за уредбата на финансовата отговорност, свързана с арбитражните съдилища за уреждане на спорове между инвеститор и държава, учредени по силата на международни споразумения, по които Европейският съюз е страна (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 121, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/912/oj).

(37) За да се избегне търсенето на най-благоприятната правна система във връзка с налагането на санкции и за да се гарантира последователното прилагане на настоящия регламент, държавите членки следва да установят хармонизирана система от санкции за нарушение на настоящия регламент. Тъй като обаче нарушенията на настоящия регламент биха могли да представляват и нарушения на друго законодателство на Съюза, тясно свързано със забраните и задълженията по настоящия регламент, като например митническото законодателство, ограничителните мерки или Регламент (ЕС) 2017/1938, налагането на санкции не следва да води до нарушаване на принципа *non bis in idem* в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз и съответната съдебна практика на Съда на Европейския съюз. Настоящият регламент не засяга налагането на санкции от наказателноправен характер съгласно националното право.

(38) Въведените с настоящия регламент мерки напълно отразяват принципа на енергийната солидарност. На практика отделните държави членки са различно зависими от вноса на руски газ и много от тях вече са предприели мерки за постепенното прекратяване на използването му. Настоящият регламент ще гарантира хармонизиран в целия Съюз подход към постепенното прекратяване на използването на руски газ, като се запази солидарността между държавите членки.

(39) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от отделните държави членки, координирано и без риск от разпокъсване на пазара, а могат да бъдат по-добре и по-ефективно постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(40) С оглед на това колко е важно Съюзът без забавяне да започне постепенното прекратяване на по-нататъшната си икономическа зависимост от вноса на газ от Руската федерация, настоящият регламент следва да влезе в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*. След Версайската декларация от март 2022 г. и приемането на предложението за настоящия регламент на 17 юни 2025 г. участниците на пазара разполагаха с немалко време, за да адаптират своето портфолио от източници на доставка. Въпреки това изглежда целесъобразно да се предвиди преходен период, който да позволи на доставчиците на газ, които все още не са адаптирали своите стратегии за доставка, да предприемат необходимите мерки за спазването на настоящия регламент. Поради това забраната за внос на газ от Руската федерация следва да се прилага едва, считано от 18 март 2026 година. Различните процедури за издаване на разрешения, предвидени в настоящия регламент, следва да се прилагат преди забраната за внос на газ от Руската федерация да започне да се прилага, за да се даде възможност на вносителите със съществуващи договори за доставка и на вносителите, които сключват нови договори, да получат необходимото предварително разрешение своевременно и без прекъсвания за планирания внос на газ,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

Настоящият регламент осигурява рамка за премахване на все още съществуващото излагане на Съюза на значителни рискове за търговията и сигурността на доставките, произтичащи от търговията с природен газ с Руската федерация, и за подготвяне на ефективното и навременно постепенно прекратяване на вноса на нефт от Руската федерация чрез въвеждане на:

а) поетапна забрана за внос на природен газ от Руската федерация;

б) правила за прилагане и мониторинг във връзка с тази забрана, както и за постепенно прекратяване на вноса на нефт от Руската федерация; и

в) разпоредби за по-добра оценка на сигурността на енергийните доставки в Съюза.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „природен газ“ означава газ по кодове по Комбинираната номенклатура (КН) 2711 11 00 и 2711 21 00;

2) „ВПГ“ означава втечнен природен газ по код по КН 2711 11 00;

3) „природен газ в газообразно състояние“ означава природен газ по код по КН 2711 21 00;

4) „смеси“ означава смеси от количества ВПГ от различни държави на произход;

5) „дългосрочен договор за доставка“ означава договор за доставка на природен газ, с изключение на дериват за природен газ, чийто срок надхвърля една година;

6) „краткосрочен договор за доставка“ означава договор за доставка на природен газ, с изключение на дериват за природен газ, чийто срок не надхвърля една година;

7) „държава без излаз на море“ означава държава, която е изцяло заобиколена от суша и няма пряк достъп до море;

8) „внос“ означава поставянето на стоки под режим на допускане за свободно обращение по смисъла на член 201 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([9]) (наричан по-нататък „Митническият кодекс на Съюза“);

9) „вносител“ означава физическото или юридическото лице, което е посочено като декларатор съгласно определението в член 5, точка 15 от Митническия кодекс на Съюза в съответната митническа декларация или физическо или юридическо лице, включително свързани предприятия, което внася стоки на митническата територия на Съюза или пуска стоки на пазара на Съюза по друг начин;

10) „свързани предприятия“ означава свързани предприятия съгласно определението в член 2, точка 12 от Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([10]);

11) „митнически орган“ означава митнически органи съгласно определението в член 5, точка 1 от Митническия кодекс на Съюза;

12) „разрешаващ орган“ означава органът, който е компетентен да разглежда исканията за разрешение, подадени съгласно член 5;

13) „компетентен орган“ означава компетентен орган съгласно определението в член 2, точка 7 от Регламент (ЕС) 2017/1938;

14) „регулаторен орган“ означава регулаторен орган, който е определен съгласно член 76, параграф 1 от Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета ([11]);

15) „контрол“ означава контрол съгласно определението в член 2, точка 55 от Директива (ЕС) 2024/1788;

16) „точка на междусистемно свързване“ означава точка на междусистемно свързване съгласно определението в член 2, точка 63 от Директива (ЕС) 2024/1788;

17) „междусистемен газопровод“ означава междусистемен газопровод съгласно определението в член 2, точка 39, от Директива (ЕС) 2024/1788;

18) „входна точка“ означава входна точка съгласно определението в член 2, точка 61 от Директива (ЕС) 2024/1788;

19) „изходна точка“ означава изходна точка съгласно определението в член 2, точка 62 от Директива (ЕС) 2024/1788;

20) „точка на доставка“ означава физическото или виртуалното местоположение, посочено в договор за доставка на газ, на което природният газ трябва да бъде доставен от продавача и получен от купувача;

21) „договорени количества“ означава количествата природен газ, които купувачът е длъжен да закупи, а продавачът е длъжен да достави, както е посочено в първоначалния договор за доставка, но с изключение на количествата, произтичащи от договорни разпоредби, предвиждащи количествени промени на базовите количества, като например количества, получени в резултат на закръгляване, частични количества, възходящи количества или други изменения на обема съгласно условията на договора, с изключение на платените изравнителни количества, платени преди 17 юни 2025 г.;

([9]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([10]) Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

([11]) Директива (ЕС) 2024/1788 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно общите правила за вътрешните пазари за газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на Директива (ЕС) 2023/1791 и за отмяна на Директива 2009/73/ЕО (ОВ L, 2024/1788, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1788/oj).

22) „количества, получени в резултат на закръгляване“ означава количествата природен газ, добавени към годишното договорено количество за дадена година, за да може последният товар да бъде закръглен до цял товар;

23) „частични количества“ означава количествата природен газ, пренесени към последващи договорни години, когато доставеното през дадена година количество е по-голямо или по-малко от коригираното годишно договорено количество след корекциите; тези количества могат да бъдат положителни или отрицателни;

24) „възходящи количества“ означава количествата природен газ, които може да бъдат добавени към годишното договорено количество въз основа на договори за доставка по преценка на страна по договора за доставка;

25) „платени изравнителни количества“ означава количествата природен газ, които купувачът има право или е задължен да приеме и плати през следващите периоди, в съответствие с минималните изисквания от типа „вземи или плати“ и за да компенсира евентуален недостиг в количествата, които са били договорени, но не са били взети през предходни периоди, както е предвидено в дългосрочен договор за доставка;

26) „график за доставка“ означава график или план, договорен между страните по договор за доставка на газ, в който се посочват количествата природен газ, които трябва да бъдат доставени от продавач и получени от купувач през определени интервали от време, включително времето, мястото и условията на доставка, посочени в договор за доставка или в други свързани с него оперативни процедури;

27) „заявка“ означава заявка съгласно определението в член 2, точка 8 от Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета ([12]);

28) „нефт“ означава суров нефт, кондензати от природен газ, суровини за нефтени рафинерии, добавки и кислородосъдържащи съединения и други въглеводороди и нефтопродукти, класирани в кодове по КН 2709 и 2710;

29) „държава на производство“ означава държавата, в която се добива природният газ, независимо дали впоследствие този природен газ е бил втечнен или регазифициран в друга държава; когато природният газ, добит в държави, различни от Руската федерация, се втечнява или регазифицира в Руската федерация, за държава на производство се счита Руската федерация.

ГЛАВА II

ПОЕТАПНА ЗАБРАНА ЗА ВНОС НА ПРИРОДЕН ГАЗ ОТ РУСКАТА ФЕДЕРАЦИЯ

Член 3

Забрана за внос на природен газ от Руската федерация

1. Забранява се вносът по тръбопроводи на природен газ в газообразно състояние (наричан по-нататък „пренасян по тръбопроводи газ“), който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, освен в случаите, когато се прилага някое от временните освобождавания, предвидени в член 4.

2. Забранява се вносът на ВПГ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, или който е получен от природен газ в газообразно състояние, добит в Руската федерация, освен в случаите, когато се прилага някое от временните освобождавания, предвидени в член 4. Настоящата забрана се прилага и за включен в смеси ВПГ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея или който е получен от природен газ в газообразно състояние, добит в Руската федерация.

Член 4

Временно освобождаване за съществуващите договори за доставка

1. Забраната съгласно член 3, параграф 1 се прилага, считано от 17 юни 2026 г., а забраната съгласно член 3, параграф 2 — от 25 април 2026 г., когато пред разрешаващите органи може да бъде доказано, че съответният внос се осъществява въз основа на краткосрочен договор за доставка, който е сключен преди 17 юни 2025 г. и не е изменян след това, освен когато изменението попада в обхвата на параграф 5 от настоящия член.

([12]) Регламент (ЕС) 2024/1789 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно вътрешните пазари на газ от възобновяеми източници, природен газ и водород, за изменение на регламенти (ЕС) № 1227/2011, (ЕС) 2017/1938, (ЕС) 2019/942 и (ЕС) 2022/869 и на Решение (ЕС) 2017/684 и за отмяна на Регламент (ЕО) № 715/2009 (ОВ L, 2024/1789, 15.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj).

2. Забраната съгласно член 3, параграф 1 от настоящия регламент се прилага, считано от 30 септември 2027 г., когато пред разрешаващите органи може да бъде доказано, че съответният внос се осъществява въз основа на дългосрочен договор за доставка, който е сключен преди 17 юни 2025 г. и не е изменян след това, освен когато изменението попада в обхвата на параграф 5 от настоящия член.

Ако Комисията установи риск дадена държава членка да не постигне целта за 2027 г. за запълване на съоръженията за подземно съхранение съгласно член 6а от Регламент (ЕС) 2017/1938, като вземе предвид обстоятелствата, свързани с риска от неизпълнение на целта, тя потвърждава наличието на риск чрез решение за изпълнение не по-късно от 15 септември 2027 г.

Когато Комисията приеме решение за изпълнение съгласно втора алинея от настоящия параграф, забраната съгласно член 3, параграф 1 от настоящия регламент се прилага в тази държава членка, считано от 1 ноември 2027 г., когато пред разрешаващите органи може да се докаже, че съответният внос се осъществява въз основа на дългосрочен договор за доставка, както е посочено в първа алинея от настоящия параграф. Комисията информира без забавяне Европейския парламент, Съвета и Координационната група по природния газ, създадена с член 4 от Регламент (ЕС) 2017/1938, за своето решение за изпълнение.

3. Забраната съгласно член 3, параграф 2 се прилага, считано от 1 януари 2027 г., когато пред разрешаващите органи може да бъде доказано, че съответният внос на природен газ се осъществява въз основа на дългосрочен договор за доставка, който е сключен преди 17 юни 2025 г. и не е изменян след това, освен когато изменението попада в обхвата на параграф 5 от настоящия член.

4. Забраната съгласно член 3 се прилага, считано от 30 септември 2027 г. или, ако Комисията е приела решение за изпълнение в съответствие с параграф 3 от настоящия член — от 1 ноември 2027 г., когато пред разрешаващите органи може да се докаже, че:

а) съответният внос на природен газ се извършва въз основа на краткосрочен договор за доставка до държава без излаз на море, който е необходим за изпълнението на дългосрочния договор за доставка съгласно буква б); и

б) съществува дългосрочен договор за доставка до държава без излаз на море за внос на пренасян по тръбопроводи газ:

i) който е сключен преди 17 юни 2025 г. и не е изменян след това, освен когато изменението попада в обхвата на параграф 5 от настоящия член;

ii) който засяга доставки на газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея; и

iii) за който доставката до първоначалната точка на доставка на границата между Съюза и трета държава вече не може да бъде извършена.

5. Временните освобождавания, предвидени в параграфи 1, 2, 3 и 4, се прилагат и по отношение на съществуващи договори за доставка, в които са направени следните изменения:

а) намаляване на договорените количества;

б) намаляване на цените и таксите;

в) изменение на клаузите за поверителност;

г) изменение на оперативните процедури, например процедурите за комуникация;

д) промени в адресите на страните по договора;

е) прехвърляне на договорни задължения между свързани предприятия;

ж) промени, налагащи се в резултат на съдебни или арбитражни производства; или

з) за държавите без излаз на море — промени между националните точки на доставка.

6. Количествата на вноса, осъществен в съответствие с параграфи 1, 2, 3 и 4, не може да надвишават договорените количества.

ГЛАВА III

ПРЕДВАРИТЕЛНО РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ВНОС И ПРЕДСТАВЯНЕ И ОБМЕН НА СЪОТВЕТНА ИНФОРМАЦИЯ

Член 5

Предварително разрешение за внос и представяне на съответна информация

1. Когато се иска временно освобождаване съгласно член 4, за вноса се изисква предварително разрешение. На разрешаващите органи се предоставя цялата информация, необходима, за да се прецени дали са изпълнени условията, предвидени в член 4.

2. Информация, посочена в параграф 1, включва най-малко следното:

а) датата на сключване на договора за доставка на газ;

б) продължителността на договора за доставка на газ;

в) договорените количества, включително всякакви права за гъвкавост във възходяща или низходяща посока;

г) идентификационни данни на страните по договора за доставка на газ, включително регистрационния и идентификационен номер на икономическия оператор (EORI) за страните, регистрирани в Съюза;

д) за внос на ВПГ — мястото на втечняване и пристанището на първоначално натоварване;

е) за смеси, документация, съдържаща доказателства за количествата природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и количествата природен газ от други държави на произход съдържащ се в сместа, както информация, описваща процеса на смесване;

ж) точките на доставка, включително евентуални възможности за гъвкавост по отношение на точката на доставка; и

з) всяко изменение на договора за доставка на газ, като се посочват съдържанието и датата на изменението, с изключение на измененията, които се отнасят единствено до цената на газа.

Когато е поискано временно освобождаване съгласно член 4 и цената на природния газ е била изменена на 17 юни 2025 г. или след това, информацията, посочена в параграф 1 от настоящия член, включва информация за изменението на цената.

Информацията, посочена в параграф 1, се представя на разрешаващия орган не по-късно от един месец преди въвеждането на природния газ на митническата територия на Съюза. Същият срок се прилага за смесите, съдържащи природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

3. За вноса на природен газ, чиято страна на производство не е Руската федерация, се изисква предварително разрешение, освен когато този внос попада в обхвата на параграф 4. Не по-късно от 5 работни дни преди въвеждането на природният газ на митническата територия на Съюза, на разрешаващите органи в държавата членка, в която се иска неговото допускане за свободно обращение, се предоставя цялата информация, необходима за установяване на държавата на производство на този природен газ.

4. Освобождаване от изискването за предварително разрешение, предвидено в параграф 3, се прилага, когато природен газ се внася от държава, която произвежда природен газ, изнесла е над 5 млрд. куб. м. природен газ за Съюза през 2024 г. и е:

а) забранила вноса на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, или прилага други ограничителни мерки по отношение на такъв газ; или

б) няма налична газова инфраструктура, която да ѝ позволява внос на ВПГ или пренасян по тръбопроводи газ.

Не по-късно от 5 работни дни след датата на влизане в сила на настоящия регламент Комисията изготвя чрез решение за изпълнение списък на държавите, които изпълняват условията, посочени в първа алинея.

Комисията следи дали условията, посочени в първа алинея на настоящия параграф, продължават да са изпълнени и актуализира списъка по съответния начин и без ненужно забавяне въз основа на информацията, предоставена от разрешаващите органи или — когато е приложимо — митническите органи и от органите на Съюза съгласно член 7, параграф 2.

Комисията може чрез решение за изпълнение да отмени освобождаването от изискването за предварително разрешение, предвидено в първа алинея от настоящия параграф, когато разрешаващите органи или — когато е приложимо — митническите органи установят един или повече случаи на заобикаляне на предвидените в член 3 забрани от страна на износители от държава, посочена в първа алинея от настоящия параграф, или когато Комисията има основания да предполага, че органите на държавите износителки не предприемат подходящи мерки срещу практиките на заобикаляне.

5. Ако преценят, че информацията, предоставена съгласно процедурата за предварително разрешение, е недостатъчна, за да преценят дали да бъде издадено разрешението, разрешаващите органи, митническите органи или други органи, участващи в мониторинга съгласно членове 6 и 7, могат, да поискат по-подробна информация. Те могат да разчитат и на информация от други източници. Разрешаващите органи могат по-специално да изискат предоставянето на текста на някои разпоредби на договора за доставка на газ или на пълния текст на договора за доставка на газ, с изключение на информацията за цените, по-специално когато някои договорни разпоредби са взаимосвързани или когато цялостното познаване на редакцията на договорните разпоредби е от решаващо значение за оценката.

Когато предоставената информация не е достатъчно убедителна, митническите органи отказват допускането на съответните стоки за свободно обращение.

Комисията, в тясно сътрудничество с разрешаващите органи и — когато е приложимо — митническите органи, публикува насоки относно допълнителните подробности във връзка с процедурата за предварително разрешение и подходящите видове документи и доказателства, които да бъдат представяни.

6. Разрешаващите органи и митническите органи проверяват доказателствата, представени за целите на определянето на държавата на производство и, когато е целесъобразно, изискват допълнителна информация, която може да включва, но не се ограничава до документация за доставките нагоре по веригата, като например публично достъпни данни от спътниково проследяване на товари с ВПГ или проследяваща информация от Европейската агенция по морска безопасност.

7. По отношение на природния газ, предназначен за внос в Съюза през граници или междусистемни газопроводи или точки на междусистемно свързване между Съюза и Руската федерация или Беларус, или чрез тръбопроводи, които свързват Руската федерация със Съюза и преминават през трети държави, без да имат входни точки между Руската федерация и Съюза, се приема че се изнася пряко или непряко от Руската федерация.

8. По отношение на природния газ, който се внася в Съюза през точката за междусистемно свързване „Странджа 1“, се приема, че се изнася пряко или непряко от Руската федерация, освен ако не по-късно от 7 работни дни преди въвеждането на газа на митническата територия на Съюза на разрешаващите органи не бъдат представени недвусмислени доказателства, установяващи, че държавата на производство на природния газ не е Руската федерация.

9. Когато промени, свързани с газовата инфраструктура или търговските модели, доведат до ситуация, при която точки на междусистемно свързване, различни от „Странджа 1“, свързват Съюза с тръбопроводни системи, по които се пренасят значителни количества природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, параграф 8 се прилага *mutatis mutandis* за природния газ, който се внася през тези точки на междусистемно свързване. Комисията посочва съответните точки на междусистемно свързване с решение за изпълнение.

10. Когато природният газ се пренася през Съюза от трета държава до трета държава под режим транзит в съответствие на Митническия кодекс на Съюза, включително с цел съхранение съгласно правилата за митническо складиране, разрешаващите органи и — когато е приложимо — митническите органи се уведомяват не по-късно от 5 работни дни преди планирания транзит за:

а) държавата на производство на природния газ, който ще се пренася под режим транзит, освен в случаите, когато такава информация не е налична;

б) планираните или действителните графици на заявката, в които се посочват количеството, времето и входните и изходните точки на газа в транзит, с подробна разбивка по дни, когато е приложимо;

в) количествата и точките на доставка в договорите за доставка на газ; и

г) договорът между продавача или купувача или евентуален посредник и съответните оператори на преносни системи в Съюза, когато е приложимо.

Разрешаващите органи проверяват съгласуваността на данните и, когато е приложимо, без забавяне обменят получената информация с митническите органи.

11. Когато оператори съхраняват на територията на Съюза природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, е на временно складиране, под режим транзит или режим митническо складиране съгласно Митническия кодекс на Съюза, държавите членки трябва да разполагат с подходящи механизми за мониторинг и правоприлагане, за да гарантират, че използването на хранилищата на Съюза от трети държави не представлява риск за националната или регионалната сигурност на доставките или за изпълнението на задълженията за съхранение, предвидени в членове 6а—6г от Регламент (ЕС) 2017/1938, и предоставят съответната информация на Комисията.

Член 6

Ефективен мониторинг и докладване

1. Митническите органи, и когато е приложимо, компетентните и регулаторните органи, Европейската служба за борба с измамите (OLAF), Европейската прокуратура и Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество между регулаторите на енергия (ACER) гарантират ефективния мониторинг на спазването на разпоредбите на глава II, и когато е необходимо, използват пълноценно своите правомощия за правоприлагане и си сътрудничат тясно с други съответни национални органи, органи от други държави членки, органи на Съюза и Комисията.

2. Когато упражняват своите правомощия разрешаващите органи и митническите органи обръщат специално внимание на правоприлагането в точките на междусистемно свързване, съоръженията за ВПГ или транзитните тръбопроводи, където рискът от заобикаляне е висок, например при внос от трети държави, които освен това търгуват с природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, или които изнасят природен газ от производствени съоръжения, които са частично притежавани от дружества от Руската федерация. Като използват механизма за сътрудничество между органите съгласно член 7, органите адаптират своите приоритети в областта на правоприлагането, когато това е необходимо, за да се справят с възможни практики на заобикаляне, установени при прилагането на настоящия регламент. Комисията, в сътрудничество с държави членки, наблюдава общите количества природен газ, внесени през трети държави, за да оцени възможните рискове от заобикаляне на членове 3 и 4.

Член 7

Сътрудничество и обмен на информация

1. Разрешаващият орган е митническият орган, освен ако държавата членка не определи за тази цел друг орган за тази цел. Когато дадена държава членка определи орган, различен от митническия орган, за разрешаващ орган тя информира Комисията за това.

2. Разрешаващите органи си сътрудничат и обменят получената информация за вноса на природен газ с регулаторните органи, компетентните органи, и когато е приложимо, с митническите органи, както и с OLAF, Европейската прокуратура, ACER и Комисията, съгласно съответните им задачи, отговорност и правомощия и в рамките на възможното, за да се гарантира ефективната оценка на това дали са спазени условията, посочени в членове 3 и 4. По-специално те обменят информация за възможни практики на заобикаляне, установени при прилагането на настоящия регламент.

3. Разрешаващите органи и — когато е приложимо — митническите органи предоставят на Комисията съответна информация, която ѝ дава възможност да проследи дали продължават да са изпълнени конкретните условия, описани в член 4, параграфи 1, 2, 3, 4 и 5. При това Комисията по-специално следи дали тези разпоредби се използват за заобикаляне на забраните.

4. В допълнение към информацията, предоставена в съответствие с параграф 3, разрешаващите органи и, когато е приложимо, митническите органи, ежемесечно предоставят на регулаторните органи, компетентните органи, ACER и Комисията информация относно ключовите елементи, свързани с промените във вноса на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, например количествата, внесени по дългосрочни или краткосрочни договори за доставка, входни точки или договорни партньори. Тази информация обхваща и ключови промени във връзка с природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея и който се въвежда в Съюза под режим транзит съгласно член 5, параграф 10.

5. Разрешаващите органи и, когато е приложимо, митническите органи от различните държави членки обменят, доколкото е необходимо, получената информация относно вноса на природен газ и си сътрудничат помежду си, за да се гарантира ефективно прилагане на настоящия регламент и да се избегне заобикаляне на мерките. Те използват съществуващите инструменти и бази данни, позволяващи ефективен обмен на съответната информация между националните органи в своята държава членка и органите в други държави членки, или внедряват такива инструменти, когато е необходимо.

6. До 1 юли 2026 г. и 1 юли 2027 г. въз основа на данните, получени съгласно настоящия регламент, и на информация, с която разполага, ACER публикува доклад, съдържащ преглед на договорите за доставка на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и оценка на въздействието на диверсификацията върху енергийните пазари. Когато е приложимо, докладът включва и данни за природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, който се въвежда в Съюза под режим транзит съгласно член 5, параграф 10.

7. Когато е целесъобразно, Комисията и ACER споделят съответната информация, с която разполагат, относно договорите за внос на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, с разрешаващите органи и, когато е приложимо, с митническите органи, за да се улесни прилагането на настоящия регламент.

8. Когато това е от значение за изпълнението на задълженията за обмен на информация в съответствие с настоящия параграф, Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета ([13]) се прилага *mutatis mutandis*.

Член 8

Санкции

1. Държавите членки предвиждат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции за нарушение на член 3, 4 или 5.

2. Максималната санкция за юридически лица е най-малко:

а) 3,5 % от общия годишен оборот в световен план на предприятието за предходната финансова година,

б) 40 милиона евро, или

в) 300 % от прогнозния оборот по сделките, който се изчислява въз основа на количеството на съответния природен газ и договорните цени за ден напред на пазара TTF.

Максималната санкция за физически лица е най-малко 2,5 милиона евро.

3. Когато в правната система на държава членка за компетентните органи не са предвидени правомощия за самостоятелно налагане на административни глоби и имуществени санкции, настоящият член може да се прилага по такъв начин, че процедурата по налагане на глоби и имуществени санкции да бъде започната по инициатива на компетентния орган, а глобата или имуществената санкция да се налага от компетентния национален съд, като в същото време се гарантира, че тези правни средства са ефективни и имат последици, равностойни на административните глоби и имуществени санкции, налагани от надзорни органи. Във всички случаи наложените глоби и имуществени санкции трябва да са ефективни, пропорционални и възпиращи.

4. Държавите членки нотифицират до 4 февруари 2028 година Комисията за действащите национални разпоредби за осигуряване на прилагането на настоящия член, и я нотифицират незабавно за всяко последващо изменение, което ги засяга.

ГЛАВА IV

НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ ЗА ДИВЕРСИФИКАЦИЯ

Член 9

Национални планове за диверсификация на доставките на природен газ

1. Всяка държава членка изготвя план, в който се описват мерките, етапните цели и евентуалните пречки за диверсифицирането на техните доставки на газ (наричан по-нататък „национален план за диверсификация на доставките за природен газ“), с цел прекратяване на целия внос на природен газ с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, в рамките на сроковете по членове 3 и 4.

2. Националните планове за диверсификация на доставките на природен газ включват всички посочени по-долу елементи:

а) наличната информация за количеството на внасяния природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея въз основа на съществуващи договори за доставка;

([13]) Регламент (ЕО) № 515/97 на Съвета от 13 март 1997 г. относно взаимопомощта между административните органи на държавите членки и сътрудничеството между последните и Комисията по гарантиране на правилното прилагане на законодателството в областта на митническите и земеделските въпроси (ОВ L 082, 22.3.1997 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/515/oj).

б) ясно описание на въведените мерки за подкрепа и планираните на национално равнище мерки за подкрепа за целите на замяната на природния газ с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, включително количествата, чието постепенно премахване се очаква, етапните цели и графика за изпълнение и, доколкото са налични, предвидените възможности за алтернативни доставки и маршрути за доставка. Тези мерки може да включват използването на платформата AggregateEU, създадена в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2024/1789, мерки за подкрепа на усилията на енергийните дружества за диверсификация, сътрудничество в регионални групи като Групата на високо равнище за енергийна свързаност в Централна и Югоизточна Европа, определянето на алтернативи на вноса на природен газ чрез електрификация, енергийна достатъчност, мерки за енергийна ефективност, насърчаване на производството на биогаз, биометан и чист водород, внедряване на енергия от възобновяеми източници, доброволни мерки за намаляване на търсенето или възможностите други държави членки да улеснят диверсификацията на доставките;

в) набелязването на всички евентуални технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и възможностите за преодоляване на тези пречки.

3. До 1 март 2026 г. държавите членки представят на Комисията своите национални планове за диверсификация на доставките на природен газ, като използват образеца, съдържащ се в приложение I.

4. Комисията, когато е целесъобразно, улеснява изготвянето и изпълнението на националните планове за диверсификация на доставките на природен газ, включително чрез предоставяне на информация за най-добрите практики и на техническа помощ. По време на преходния период за съществуващите договори за доставка съгласно член 4 от настоящия регламент Комисията координира с държавите членки усилията им за диверсификация, за да се набележат алтернативни източници на доставки. Новите доставки биха могли също така да компенсират загубата на приходи чрез използване на съществуващата инфраструктура, използвана преди това за транзитно преминаващ природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея. Държавите членки докладват редовно на Координационната група по природния газ за напредъка, постигнат при изготвянето, приемането и изпълнението на техните национални планове за диверсификация на доставките на природен газ. Въз основа на националните планове за диверсификация на доставките на природен газ Комисията оценява хода на постепенното прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и докладва оценката си на Координационната група по природния газ съгласно член 17 от Регламент (ЕС) 2017/1938.

Член 10

Национални планове за диверсификация на доставките на нефт (суров нефт и нефтопродукти)

1. Когато държава членка получава внос на нефт с произход от Руската федерация или изнасян пряко или непряко от нея, тя изготвя план, в който се описват мерките, етапните цели и евентуалните пречки за диверсифицирането на доставките на нефт (наричан по-нататък „национален план за диверсификация на доставките на нефт“), с цел прекратяване до края на 2027 г. на вноса на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

2. Националните планове за диверсификация на доставките на нефт включват всички посочени по-долу елементи:

а) наличната информация за обема на вноса на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, по съществуващите договори за доставка;

б) мерките, планирани на национално равнище за замяна на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, включително количествата, които се очаква постепенно да бъдат премахнати, етапните цели и графика на изпълнение, както и възможностите за алтернативни доставки, маршрути за доставка и енергийни източници, а също така и възможностите други държави членки да улеснят диверсификацията на доставките;

в) мерките, въведени и планирани на национално равнище с цел да се гарантира прозрачност и проследяване на нефта, който е с произход от Руската федерация или който се изнася пряко или непряко от нея, доколкото е възможно, включително мерки за проверката на евентуален внос, данните за произхода на който са променени;

г) евентуалните забрани на национално равнище за вноса на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея;

д) евентуалните технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, и възможностите за преодоляване на тези пречки.

3. До 1 март 2026 г. държавите членки представят на Комисията своите национални планове за диверсификация на доставките на нефт, като използват образеца, съдържащ се в приложение II. Комисията публикува неповерителен вариант на плановете, получени от държавите членки, не по-късно от един месец след представянето на плановете.

4. Комисията, когато е целесъобразно, улеснява изготвянето и изпълнението на националните планове за диверсификация на доставките на нефт, включително чрез предоставяне на информация за най-добрите практики и на техническа помощ. Комисията подпомага сътрудничеството между държавите членки при изпълнението на националните им планове за диверсификация на доставките на нефт. Комисията извършва оценка на въздействието на евентуалното ускорено прекратяване на вноса на нефт върху държавите членки, които са най-силно засегнати от пълното прекратяване на руските доставки на нефт. Тя работи активно с пряко засегнатите и други съответни държави членки за намиране на решения за свеждане до минимум на възможните рискове, посочени в оценката. Държавите членки докладват редовно на Координационната група за нефта, създадена с член 17 от Директива 2009/119/ЕО на Съвета ([14]), за напредъка, постигнат по изготвянето, приемането и изпълнението на национални си планове за диверсификация на доставките на нефт.

5. Когато в даден национален план за диверсификация на доставките на нефт бъде посочен риск до края на 2027 г. да не бъде постепенно прекратено използването на нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, Комисията, след оценка на съответния национален план за диверсификация и в срок от 3 месеца от представянето му, отправя до съответната държава членка препоръка относно начините за своевременно постигане на постепенно прекратяване и публикува препоръката. Въз основа на тази препоръка съответната държавата членка в срок от три месеца актуализира своя национален план за диверсификация на доставките на нефт, като взема предвид препоръката на Комисията.

ГЛАВА V

МОНИТОРИНГ НА СИГУРНОСТТА НА ДОСТАВКИТЕ НА ГАЗ

Член 11

Изменения на Регламент (ЕС) 2017/1938

Регламент (ЕС) 2017/1938 се изменя, както следва:

1) В член 2 се добавят следните точки:

„33) „разпоредба от типа „вземи или плати““ означава договорна разпоредба, която задължава купувача да приеме доставката или вместо това да плати за определено минимално количество газ в рамките на определен период, независимо дали газът е действително получен;

34) „разпоредба от типа „достави или плати““ означава договорна разпоредба, която задължава продавача да заплати неустойка по договора, в случай че не бъде доставен газ.“

2) Член 14, параграф 6 се изменя, както следва:

а) в първа алинея се добавя следната буква:

„в) Комисията и съответните компетентни органи за следната информация, свързана с договори за доставка на газ, имащи за предмет газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея:

i) информацията, посочена в член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2026/261 на Европейския парламент и на Съвета (*);

ii) информация за количествата, които трябва да бъдат доставени и приети, включително евентуални възможности за гъвкавост в рамките на разпоредби от типа „вземи или плати“ или „достави или плати“;

iii) графиците за доставка (ВПГ) или заявките (пренасян по тръбопроводи газ);

iv) евентуалните договорни възможности за гъвкавост по отношение на годишните договорени количества, включително изравнителни количества;

([14]) Директива 2009/119/ЕО на Съвета от 14 септември 2009 г. за налагане на задължение на държавите членки да поддържат минимални запаси от суров нефт и/или нефтопродукти (ОВ L 265, 9.10.2009 г., стр. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

v) условията за спиране или прекратяване на доставките на газ, включително разпоредбите за случаи на непреодолима сила;

vi) информация за това приложимото към договора права и избрания арбитражен механизъм;

vii) основните елементи на други търговски споразумения, които са от значение за изпълнението на договора за доставка на газ, с изключение на информацията за цените.

(*) Регламент (ЕС) 2026/261 на Европейския парламент и на Съвета от 26 януари 2026 година за постепенно прекратяване на вноса на руски природен газ и подготвяне на постепенното прекратяване на вноса на нефт, за подобряване на мониторинга на възможната енергийна зависимост и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1938 (ОВ L, 2026/261, 2.2.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/261/oj).“

б) добавят се следните алинеи:

„Информацията, посочена в първа алинея, буква в), се предоставя в дезагрегиран формат не по-късно от 4 март 2026 година и за всеки договор, като се включва пълният текст на частите от значение, с изключение на информацията за цените, по-специално когато пълното познаване на редакцията на договорните разпоредби е от решаващо значение за оценката на сигурността на доставките на газ или когато някои договорни разпоредби са взаимосвързани.

Доставчиците на услуги на терминали за ВПГ предоставят на Комисията информация относно услугите, резервирани от клиенти от Руската федерация или от клиенти, контролирани от предприятия от Руската федерация, включително договорените услуги, засегнатите количества и срока на договорите.“

3) В член 17 втора алинея се заменя със следното:

„Комисията извършва непрекъснат мониторинг на зависимостта на енергийната система на Съюза от доставките, включително и през трети държави, на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, по-специално въз основа на информацията, съобщена на Комисията и на компетентните органи в съответствие с член 14, параграф 6, буква в).

Комисията оценява хода на постепенното прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, в съответствие с Регламент (ЕС) 2026/261 на национално и регионално равнище и на равнището на Съюза въз основа на националните планове за диверсификация на доставките на газ, посочени в член 9 от същия регламент и докладва оценката си на Координационната група по природния газ.

Въз основа на оценката, посочена в трета алинея, Комисията публикува годишен доклад, в който се прави цялостен преглед на напредъка, постигнат от държавите членки при изпълнението на техните национални планове за диверсификация на доставките на газ.

Когато е целесъобразно, Комисията може да изготви, в срок от три месеца след представянето на национален план за диверсификация на доставките на газ, препоръка, в която се посочват възможни действия и мерки за гарантиране на сигурна диверсификация на доставките на природен газ и своевременното постепенно прекратяване на използването на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея.

Въз основа на тази препоръка в срок от три месеца съответната държава членка актуализира своя национален план за диверсификация на доставките на газ, като взема предвид препоръката на Комисията.“

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 12

Професионална тайна

1. За всяка поверителна информация, получена, обменена или предадена в съответствие с настоящия регламент, се прилагат посочените в настоящия член изисквания във връзка с професионалната тайна.

2. Задължението за професионална тайна се прилага по отношение на всички лица, които работят или са работили за органи, натоварени с изпълнението на настоящия регламент, и по отношение на всяко физическо или юридическо лице, на което съответните органи са делегирали правомощията си, включително одитори и експерти, с които тези органи са сключили договори.

3. Информация, представляваща професионална тайна, не може да бъде разкривана, освен въз основа на разпоредби, предвидени в правото на Съюза или в националното право.

4. Цялата информация, обменяна между съответните органи или държави членки в съответствие с настоящия регламент, която се отнася до стопански или оперативни условия или други икономически или лични въпроси, се счита за поверителна информация и за нея се прилагат изискванията във връзка с професионалната тайна, освен когато съответният орган не посочи в момента на предаването ѝ, че тази информация може да бъде разкрита, когато разкриването е необходимо съгласно разпоредбите, предвидени в правото на Съюза или в националното право, или когато разкриването на информацията се налага за процесуални цели.

Член 13

Мониторинг

1. Комисията наблюдава непрекъснато промените на енергийния пазар на Съюза, по-специално по отношение на възможната зависимост от доставките на газ или други рискове за сигурността на енергийните доставки, свързани с вноса на енергийни ресурси от Руската федерация. В срок до 4 февруари 2028 година Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент.

Докладът съдържа оценка на ефективността на процедурата на предварително разрешение, предвидена в член 5. Той включва също така информация за възможни проблеми със сигурността на доставките, свързани с природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея, в хранилищата на Съюза. Освен това, докладът съдържа оценка на ефективността на обмена на информация и сътрудничеството между съответните органи в съответствие с член 6 и член 7, параграфи 2 и 5 и когато е целесъобразно, съдържа препоръки за подобряването на тези обмен на информация и сътрудничество.

2. В случай на внезапна и значителна промяна, която сериозно застрашава сигурността на доставките на енергийни ресурси в една или повече държави членки, и след обявяването на извънредна ситуация в съответствие с член 11 или 12 от Регламент (ЕС) 2017/1938, Комисията може с решение да спре прилагането на глава II от настоящия регламент, изцяло или частично, в една или повече държави членки. В такъв случай Комисията може също така да спре прилагането на изискването за предварително разрешение съгласно член 5 от настоящия регламент. Решението на Комисията съдържа определени условия, по-специално за да се гарантира, че всяко спиране е строго ограничено до необходимото за справяне със заплахата. Спирането е ограничено до срок, който е строго необходим с оглед на периода, след изтичането на който доставките от държави, различни от Руската федерация, ще бъдат достатъчни за задоволяване на търсенето в Съюза. То не може да се прилага за повече от 4 седмици наведнъж и срокът му се удължава само ако условията за извънредната ситуация съгласно член 11 от Регламент (ЕС) 2017/1938 продължават да са приложими. При спиране съгласно настоящия параграф са допустими единствено краткосрочни договори за доставка. Комисията информира държавите членки и Координационната група по природния газ за всеки такъв случай на спиране и представя на Европейския парламент и на Съвета доклад, обосноваващ спирането и всяко удължаване на срока му. Комисията представя доклада на Европейския парламент, ако бъде приканена да направи това.

Член 14

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 3 се прилага от 18 март 2026 година, освен когато в член 4 не е посочено друго.

Член 5 се прилага от 18 февруари 2026 година.

Настоящият регламент не засяга прилагането на забраната, свързана с ВПГ, предвидена в Регламент (ЕС) № 833/2014, която трябва да се прилага и спазва независимо от разпоредбите на настоящия регламент.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 26 януари 2026 година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
R. METSOLA	M. RAOUNA

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Образец за националните планове за диверсификация на доставките на природен газ

Настоящият образец е предназначен за националните органи, които изготвят национален план за диверсификация съгласно член 9. Той съдържа следното:

Обща информация

Наименование на органа, който отговаря за изготвянето на плана	
Описание на газовата система. То следва да включва описание на: i) търсенето на газ; ii) асортимента от доставки, като се има предвид зависимостта от руските доставки.	

Основна информация относно вноса на природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за държавата членка

Посочване на отделните договори, съобщени от вносителите на компетентните органи и на Комисията	
Когато е приложимо, услуги на терминали за ВПГ, резервирани от дружества или свързани предприятия от Руската федерация	
Общо договорени количества природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за доставка в държавата членка Договорни възможности за гъвкавост и точка на доставка (точка на междусистемно свързване, точка на внос, терминал за ВПГ и др.)	

Описание на мерките за замяна на природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея

Описанието включва следните елементи:

Възможности за диверсификация: i) алтернативни доставки; ii) алтернативни маршрути за доставка; iii) обединяване на търсенето	
Описание на мярката и нейните цели, включително количествата, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, и междинните етапи в случай на многоетапна мярка	
График за изпълнение	
Въздействие на мерките върху енергийната система, включително върху моделите на потоците, инфраструктурния капацитет, тарифите и др.	
Въздействие върху съседните държави членки	

Технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на природния газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея

Технически, договорни или регулаторни пречки	
Възможности за преодоляване на пречките и график	
Категория	Замяна на количествата, чието използване ще бъде постепенно прекратено ([1])
Изисквана информация	Описание на мерките, въведени и планирани на национално равнище за замяна на оставащите количества природен газ, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея: i) количества в рамките на всяка мярка, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, ii) график за изпълнение (начало—край), iii) възможности за алтернативни доставки и маршрути за доставка
Пренасян по тръбопроводи газ	
ВПГ	

([1]) Тези мерки могат да включват използването на платформата AggregateEU в съответствие с член 42 от Регламент (ЕС) 2024/1789, мерки за подкрепа на усилията на енергийните дружества за диверсификация, сътрудничество в рамките на регионални групи като Групата на високо равнище за свързаност на газопреносната система в Централна и Югоизточна Европа (CESEC), набелязване на алтернативи на вноса на природен газ чрез електрификация, мерки за енергийна ефективност, насърчаване на производството на биогаз, биометан и чист водород, внедряване на възобновяеми енергийни източници или мерки за доброволно намаляване на търсенето.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Образец за националните планове за диверсификация на доставките на нефт

Настоящият образец е предназначен за националните органи, които изготвят подробен национален план за диверсификация съгласно член 10. Той включва следните елементи:

Обща информация

Наименование на органа, който отговаря за изготвянето на плана	
Описание на нефтената система. То следва да включва описание на: i) търсенето на нефт; ii) асортимента от доставки, като се има предвид зависимостта от руските доставки.	

Основна информация относно вноса на нефт (суров нефт и нефтопродукти), който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея за държавата членка

Общо договорени количества нефт, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от Руската федерация, предназначен за доставка в държавата членка Дата на изтичане на договорните задължения	
Идентификационни данни на различните заинтересовани страни (продавач, вносител и купувач)	

Описание на мерките за замяна на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея

Описанието включва следните елементи:

Възможности за диверсификация: i) алтернативни доставки; ii) алтернативни маршрути за доставка	
Описание на мярката и нейните цели, включително количествата, чието използване се очаква да бъде постепенно прекратено, и междинните етапи в случай на многоетапна мярка Мерките, въведени и планирани на национално равнище с цел да се гарантира прозрачност и проследяване на нефта, който е с произход от Руската федерация или който се изнася пряко или непряко от нея, доколкото е възможно, включително мерки за проверка на евентуален внос, данните за произхода на който са променени	
График за изпълнение	
Въздействие на мерките върху енергийната система, включително върху моделите на потоците, инфраструктурния капацитет, тарифите и др.	
Въздействие върху съседните държави членки	

Технически, договорни или регулаторни пречки пред замяната на нефта, който е с произход от Руската федерация или се изнася пряко или непряко от нея

Технически, договорни или регулаторни пречки	
Възможности за преодоляване на пречките и график	